

Fietstocht: Beekbergen en de Tweede Wereldoorlog

26 kilometer. Zonder de Woeste Hoeve en Ereveld Loenen: 11 kilometer

Start: Dorpsstraat, in het hartje van Beekbergen, onder de toren van de Kerk.

Aan de Dorpsstraat bevindt zich op nummer 15 een klein maar interessant museum: "Collectie 40-45", dat op afspraak open is. Een aanrader!

U gaat de Kerkweg in, met de toren rechts van u.

Volg de Kerkweg tot u op de Arnhemseweg uitkomt. U gaat rechtsaf, maar moet bijna meteen links, langs Fletcher Hotel Het Veluwe Bos, het Engeland in. Aan het einde van de weg gaat u even rechts de Engelandeweg op. Hier stopt u meteen, want schuin-links voor u ziet u het voormalige vliegveld van Beekbergen, inmiddels bijna onherkenbaar: de driehoek tussen de teerweg en de zandweg.

In de zomer van 1945 richtte de buurt hier een Bevrijdingsboog over de weg op. Er landde juist een vliegtuigje en even later kwam er een Jeep van het vliegveld, die de versperde weg op wilde. De chauffeur was de zojuist gelande piloot: Prins Bernard. Hij had tijdelijk zijn hoofdkwartier op het kasteeltje Spelderholt, omdat Paleis het Loo helemaal uitgeleefd was door de Duitsers. Wij gaan ook richting Spelderholt.

U keert om en volgt de Engelandeweg (die na bijna 200 meter een bocht naar links maakt!) Aan het einde van de weg gaat u links en de tweede weg rechtsaf: het Spelderholt in. Als u rechtdoor fietst ziet u na een stiekem klimmetje aan de linkerkant het kasteel Spelderholt liggen. (foto)

In de oorlog bivakkeerde Seyss Inquart (de Duitse Rijkscommissaris van Nederland) in kasteel het Spelderholt (ook wel in Paleis Het Loo). Hij ontving er gasten, van zo'n ontvangst zijn zelfs filmbeelden bewaard gebleven.

Om de fietstocht te vervolgen, moet u nu terugkeren (bergaf!)

Als u door het hek Het Spelderholt verlaat, gaat u meteen het fietspad aan uw linkerhand in. U maakt een U-bocht. Even verder gaat de Noordweg links een wildrooster over, maar u moet rechtdoor de Engelandeweg volgen tot u op de Engelandeweg komt, die gaat u links op. Wanneer u bij het plaatsnaambord Ugchelen bent, ziet u aan uw linkerkant de ingang van begraafplaats Heidehof.

Bij het monument op deze begraafplaats (foto) liggen de graven van 57 geallieerde vliegers. Allen (de oudste 38, de jongste 19 jaar) zijn in de Tweede Wereldoorlog boven Apeldoorn en omgeving neergeschoten. Hier op Heidehof waren ook vanaf 9 maart 1945 de 117 slachtoffers van de Woeste Hoeve begraven. Zij zijn allen herbegraven, de meesten in de plaats van herkomst, een aantal op het Ereveld in Loenen. Nog 9 van hen liggen hier, waarvan 4 in het zogenaamde Woeste Hoevelaantje.

Terug naar de weg (Engelandeweg), linksaf, links aanhouden (Keienbergweg). Eerste weg linksaf, de Casimirlaan in. Bij de 'rotonde' rechtdoor. Op de kruising recht oversteken. Aan het einde van dit smalle pad linksaf.

Door het bos fietst u terug naar Beekbergen. Als u het bos uitkomt –voorbij het wildrooster– slaat u rechtsaf, weer de Engelandeweg op. Ter hoogte van nummer 29 gaat u rechtsaf de Konijnenkamp in, waar vaak ook echt konijnen te zien zijn. Deze weg komt uit op de Arnhemseweg, die steekt u over en gaat links. Aan uw rechterhand ziet u een schuurtje in een weiland staan.

In de oorlog (26 september 1944) werd hier per ongeluk een beschieting uitgevoerd door Engelse jachtvliegtuigen. Op de Arnhemseweg liep een colonne Arnhemse evacués, die waren gevlucht vóór geweld rond operatie Market Garden. De piloten konden niet altijd duidelijk zien of ze met burgers of militairen te maken hadden. Witte vlaggen hielpen niet altijd... Er werden 18 personen getroffen en boerderij van de familie Schut. Deze schuur is wat overbleef...

Aan de overkant van de weg bevindt zich het Exodusmonument.

Opgericht in 2014 ter herinnering aan de 150.000 vluchtelingen uit Arnhem, die vanaf hier alle richtingen op gingen, om tijdelijk onderdak te krijgen, wat 8 maanden zou gaan duren.

Als u het Exodusmonument hebt bekeken, gaat u terug en bij het schuurtje de Hietveldweg in en volgt deze tot hij uitkomt op de Loenenseweg. U gaat nu rechts en na 50 meter ziet u links het Texeira de Mattospark. In het park bevindt zich het Herdenkingsmonument.

Het is ontworpen door J.Bouw en in 1970 onthuld. Het stelt de moeilijke weg voor die men moest gaan; die wordt smaller en hoger en eindigt in een kruis. Later is ervoor een plaquette toegevoegd met namen van gevallenen.

U vervolgt de Loenenseweg en gaat de eerste weg rechts in: de Koningsweg. Het eerste huis links was in de oorlog een pension, dat toen ook al 'Op den Driest' heette.

In Juli 1941 logeerde Anne Frank hier. Ze schreef naar huis, of haar ouders ook wilden komen. Deze brief is bewaard gebleven: "U kunt om half 10 met de trein uit Amsterdam komen en dan de bus nemen van het station naar Beekbergen, en uitstappen bij het 'Sonnenhuis' en dan vragen naar de Koningweg 5: 'Op den Driest' ...neemt U alstublieft brood mee..." Het is er nooit van gekomen.

U vervolgt de Koningsweg en gaat de eerste weg rechts (Veldhofweg). U komt uit op de Arnhemseweg. U heeft nu de keuze: u gaat rechtsaf terug naar het dorp en voorbij Hotel de Smittenberg rechts, waarop u weer uitkomt bij het startpunt: de Kerk.

Of: u wilt de route nog uitbreiden met 17 kilometer, om het herdenkingsteken op de Woeste Hoeve en Erebegraafplaats Loenen te bekijken. Daarvoor volgt u links het fietspad langs de Arnhemseweg, dat vanzelf na bijna 2 km. overgaat in een ventweg, de Oude Arnhemseweg, die 3 km. verder onder een Wildwissel doorgaat. Nog 1 km. verder ziet u dit monument, ontworpen door Tirza Verrips.

Op 6 maart 1945 wilde een verzetsgroep een vrachtwagen overheersen, om er vlees mee te kunnen gaan 'halen'; ze vergissen zich in het zware geluid en overvallen de Duitse officier Rauter, die zelf de aanslag overleefde, maar zijn adjudant en de chauffeur worden doorzeefd met kogels. Rauter nam wraak door 117 Nederlandse politieke gevangenen naar de Woeste Hoeve over te brengen en daar te fusilleren. (Nog eens 146 worden elders in Nederland doodgeschoten.)

Op 8 maart worden ze in groepen van 20 man om de 5 minuten naar het vuurpeloton gebracht. De slachtoffers worden in een lange rij naast elkaar gelegd.

Voorbijgangers worden gedwongen (soms tot 3 maal toe) de lichamen te bekijken.

De slachtoffers worden eerst begraven op Heidehof, waar u geweest bent; na de oorlog werden velen geïdentificeerd en herbegraven. Van 1 persoon is de identiteit nooit achterhaald.

U kunt via dezelfde weg terug naar Beekbergen, maar als u iets verder doorrijdt kunt u linksaf met het viaduct over de autobaan heen, richting Loenen via de Groenendaalseweg. Na 4 kilometer vindt u aan uw linkerhand de Erebegraafplaats Loenen (geopend van 9-5 uur).

Op het Ereveld liggen 3700 landgenoten begraven. Er is een kapel ter nagedachtenis aan alle 130.000 Nederlandse oorlogsslachtoffers en vermisten die geen aanwijsbare rustplaats hebben. Hun namen staan in boeken, waarvan iedere dag een bladzij omgeslagen wordt. Er staan urnen met as afkomstig uit een aantal concentratiekampen. Ook zijn er o.a. monumenten voor 'de onbekende verzetsstrijder' en voor hen die een zeemansgraf vonden in het Verre Oosten.

U moet 1200 meter terug, dan begint aan Uw rechterhand -bij paddenstoel 62856- het fietspad, dat U door het bos richting Beekbergen voert. Langs de Vrijenbergspreg met de 'kleine waterval' komt U uit op de Loenenseweg, (die U moet oversteken om naar de 'grote' Loenense waterval te gaan, waar in de zomer ook versnaperingen worden verkocht) U gaat linksaf en volgt de Loenenseweg tot in Beekbergen. Aan het eind gaat U linksaf de Dorpsstraat in en komt U uit bij ons startpunt: de Kerk.

Op 17 april 1945 werd Beekbergen bevrijd door de 2de Canadese Infanterie Brigade.